

(گول - ۲۰)

گهٽ رٽپ ۾ وڃي انجام
پاڙڻ - ڦوٽي ج-ي روپ ۾
اچي پوڄن ڪرڻ

سائين بابا پنهنجو پوٽو هٿ ۾
پگتن جي مستڪ تي رکي، کين
پنهنجي شڪتي پودان ڪندا هئا ۽ پيدا پاڻ جي پاونا
گي ناس ڪري، انهن کي نه پراپت ٿيڻ جهڙيون شيون
پڻ پراپت ڪرائي ڏيندا هئا. جيڪي به پوٽي پگتي
پاڻ سان سائين بابا جي چوڻن تي اچي ڪرندا هئا ته
سائين بابا پڻ پيدا پاڻ وساري، کين هردي سان لڳائيندا
هئا ۽ پگتن سان اهڙو ملي ويندا هئا جن وريشا جي
منڊ ۾ نديون سمند ۾ ملي وينديون آهن. مطلب ته
جيڪي به پوماٿا جي پگتن جا گڻگان ڪندا آهن،
اهي ايشور کي وڌيڪ پيارا لڳندا آهن.

ٿاڻي ضلع جو ماملتدار بي وي ديؤ دهاڻو واري جي
ماتا، ۲۵-۳۰ ورهه (لاڳيتا) رکيا هئا، جن جو (اڏياپن)
سماپتي ڪرڻ بلڪل ضروري هو ۽ جنهن سان گڏوگڏ
۱۰۰-۲۰۰ براهمن جو پڻ پوڄن ٿيڻ وارو هو. شري
ديؤ هڪ ٺٽ جو فيصلو ڪري، پاڻ صاحب جوڳهه کي

چئي لکي شريءَ ۾ موڪلي ته ”منهنجي طرفان، سائين
 بابا کي اڏيائين ۽ پوڄن ۾ اچي شامل ٿيڻ لاءِ ڪوٺ
 ڏجو ۽ پوار ٿيڻا ڪجو ته سندن غير حاضر رهڻ ڪري،
 منهنجو اهو رچيل اٺسؤ اڀورڻ لڳيو ويندو. مون کي
 آشا آهي ته باباجن، ڊهاڻو ۾ چن گهمائي مون کي
 ڪرتارت ڪندا.“ اهو پتر جڏهن باباجن کي پڙهي ٻڌايو
 ويو تڏهن باباجن چيو ”نه جيڪي منهنجو سمون ڪن
 ٿا، انهن جو مون کي سدائين خيال رهندو آهي. جيڪو
 مون کي پريم سان سڏ ڪندو، اتي مان بنا ڏيڻ ڪاڏيءَ
 يا ومان ڪانسواءِ به وڃي پر گهٽ ٿيندس.“ کيس جواب
 موڪليو ته ”مان، تون ۽ هڪ ٽيون جڻو گڏجي وٺس
 اينداسين.“ بابا جا اهي وچن شري جوڳي، شري ڏيو
 کي لکي موڪليا، جو پڙهي ڏيو ڏاڍو خوش ٿيو.
 ليڪن کيس خبر هئي ته باباجن، رٿي، رهاڻا ۽ نيم گانو
 کان سواءِ ٻئي هنڌ ويندائي ڪونهن. پر وري وڃڻ
 آيس ته باباجن لاءِ ڪجهه به اُسميو ناهي، هي سر وياپي
 آهن ۽ ڪنهن نه ڪنهن ويس ۾، پر گهٽ ٿي، پنهنجو
 وچن پورو ڪندا.

اڏيائين اٺسؤ کان ٿورا ڏينهن اڳ ڊهاڻو اسٽيشن تي
 هڪ سنڀاسي، ساڌو لٿو، جو پاڻل ڊريس مان بنگالي
 ساڌو پئي لڳو. پويان ڏسڻ ۾ ائين پئي آيو ته گهو
 رکڻا سنسٽا جو شيوڪ آهي. هو سڌو اسٽيشن ماسٽر

ونت ويو ۽ هن کي چندي ڏيڻ لاءِ نويدن ڪرڻ لڳو. اسٽيشن ماستر صلاح ڏنس ته ”هتي ماملتدار وٽ وڃ ته هو توکي چندن وٺي ڏيڻ ۾ چڱي مدد ڪندو.“ نيڪ ان وقت اهو ماملتدار به اٿي اچي نڪتو. اسٽيشن ماستر، ماملتدار سان سنڀاسي ۽ جي واقفيت ڪرائي ۽ پوءِ ٻئي جڳا اسٽيشن جي پلٽفارم تي ڳالهيوون ڪندا رهيا. ماملتدار ٻڌائين ته ”هن شهر جي پرمڪ ناگرڪ راءِ صاحب نوئر سيني، ڌرمي ڪاربن جي چندي ڪئي ڪرڻ لاءِ هڪ لسٽ اڏيئي تيار ڪئي آهي، تنهن ڪري تنهنجي چندي ڪئي ڪرڻ لاءِ پي لسٽ ٺاهڻ نيڪ ڪين ٿيندي. بهتر آهي ته توهين ۲-۴ مهنا رکي پوءِ اچي درشن ڏجو.“ اهو ٻڌي سنڀاسي هليو ويو.

پر هڪ مهني ڪاپو شري ديؤ جي گهر جي سامهون اچي ٿاڙڪي مان لٿو. کيس ڏسي ديؤ دل ۾ چيو ته ”چندو گهرڻ آيو آهي“ ۽ ڪر کي لڳي ويو. تنهن ئي سنڀاسي چيس ته ”شريمان، مان چندي لاءِ ڪونه آيو آهيان پر پوڄن ڪرڻ لاءِ آيو آهيان.“

ديؤ - پلي آيا. وڏي خوشيءَ جي ڳالهه چئي.
سنڀاسي - مون سان گڏ به هڪ ٻيا پڻ آهن.
ديؤ - نه ڪرنا ڪري انهن کي پاڻ سان وٺي اچو.
پوڄن ۾ اڃا به ڪلاڪ دير آهي، جي آڱيا ڏيو ته مان ڪين گهرائڻ لاءِ ماڻهو موڪليان.

سنيا سي - اوهين چنتا نه ڪريو. مان پوري وقت تي اچي حاضر ٿيندس.

ديو - ڪرپا ڪري بن پهون جي مهل اچجو.

پوري (۱۲) بجي، ٽي جڳا برابر آيا ۽ پنڪت به شامل ٿي پوڄن ڪري هليا ويا. اٽسٽو سماپت ٿيڻ بعد ٻين خط به ٻاڻو صاحب کي ڏوراڻو لکي موڪليو ته ”باباجن وڃن پنڪت ڪيو آهي.“ ٻاڻو صاحب اهو خط کڻي باباجن وٽ آيو ته باباجن چيس ته ”اڙي، مون برابر آئي وڃڻ جو وڃن ڏنو هو پر مان کيس دوکو ڏيئي آيو آهيان. کيس لکي موڪل ته مان بن جڳن سان گڏجي سندس پوڄن به شامل ٿيو هوس. پر هو مون کي سڃاڻي نه سگهيو ته پوءِ مون کي ڪوٺ ڏيڻ جو ڪشت ڇو ڪيائين؟ تون لکي موڪلينس ته ”تو سمجهيو هو ته سنيا سي چندو وٺڻ آيو آهي پر هن توکي چيو ته به جڳا پيا به پاڻ سان وٺي ايندس. ۽ نيڪ ۱۲ بجي بن جڳن کي وٺي پوڄن به شامل ڪين ٿيو؟ مان پنهنجي وڃن پالڻ لاءِ سرگنس نچاور ڪندس پر وڃن کي ڪوڙو ٿيڻ ڪين ڏيندس!!“

انهيءَ جواب ملڻ تي شري جوڳي کي ڏاڍي پرستيا ٿي ۽ موت به پورو جواب لکي موڪليائين، جو پڙهي، ديوي جي اکين مان لڙڪن جي ڌارا وهڻ لڳي ۽ پاڻ تي ڪاوڙ ڪرڻ لڳو ۽ چي ”مون هر ويرو باباجن تي وڃن

پنگ، ڪرڻ جو ڏوهه مڙهيو. ”وڌيڪ پاڻ تي به عجب کائڻ لڳو ته چو ڪين مون چندي وٺڻ واري سياسيءَ کي سڃانو ۽ ٻن جڙن کي آڻڻ جو ارت چو ڪين سمجهير؟“ هن ڪٿا جو مطلب آهي ته جڏهن پڪت اٺيهه ڀاڱا سان ستگوروءَ جي شرط پر اچي ٿو تڏهن هن کي اٺيويون شروع ٿيڻو ته سندس سڀ ڪم ٽروڻهن به ماپت ٿيندا ٿا رهن.

(۲) ۱۹۱۷ع پورٽيما جي رات هي هاڻي پٺت سڀني ۾ ڏٺو ته سياسي جي ويس ۾ هڪ ماڻهوءَ جاڳائي چيس ته ”مان هوليءَ جي فلاڻي ڏينهن ٿو وٺ اچي پوڄن ڪندس. سڀني ۾ سنڌ جو درشن به ڀاڳن جي نشاني آهي. جڏهن سندس لند ڪلي تڏهن سڀني جي يادگيري آيس ۽ اڪر به چٽا ياد هيس پر سياسي اچي ڪڏهن ڏٺل ڪونه هوس. هي ماڻهوءَ ڏٺو ته ستن سالن کان باباجن سان گڏ رهي سندن شيوا هر طرح جي ڪئي هئي ۽ ڏيان به سندن ئي ڪندو هو، ته به کيس خواب خيال نه هوندو. جڏهن باباجن سندس گهر ۾ پڌار جي پوڄن ڪندا ۽ گهر کي پوتر ڪندا.

صبح جو پنهنجي استريءَ کي خوش ٿي چيائين ته ”اڃا هوليءَ جو ڏينهن آهي. هڪ سياسي اٿي (مزمان) پڻ ايندو، ان ڪري ”پت“ وڌيڪ ٺاهجانءِ.“ سندس زال چيس ”سياسي ڪٿي جو ۽ ڪير آهي؟“

ان تي هيماڊ پنت، نيس سيني واري سنياسيءَ جي ڳالهه ٻڌائي چيو ته ”مان پانڀان ٿو ته اهو سنياسي شوبديءَ وارو بابا آهي.“ زال چيس ته ”اها به ڪا ٿيڻي آهي، هو شوبديءَ وارو بابا، اتي جا اتر پڪوان ۽ پيا سنا مال ڇڏي، ايترو پريان اچي اسانجو رڪو سڪو پوڄن ڪائيندو!“ هيماڊ پنت چيس ته ”بابا لاءِ هتي پهچڻ ڪا به وڏي ڳالهه ناهي. باقي لائين ٿي سگهي ٿو ته پاڻ خود نه پر يعني روپ ۾ اچن. جي نه آيا ته به وڌيڪ ”پت“ ناهن پر ڪو نقصان آهي ڇا؟

پوءِ پوڄن جي تياري ڪرڻ لڳا. هولڪا جي پوڄا ڪري پاللون وڇائي، انهن جي چوڌاري ”رنگولي“ لڳائي ويئي. ٻه قطارون ناهيون ويئون ۽ انهن جي وچر سنياسي مڙمان لاءِ جاءِ ڇڏي ويئي. ڪٽنب جي سيني آيل پائين ۽ نياڻين ۽ نائين اچي پنهنجي جاءِ والاري ۽ پوڄن ورهائڻ پٺ شروع ڪيو ويو ۽ هرڪو سنياسي مڙمان لاءِ اڪير وچان نهاري رهيو هو. پوري (۱) بجي، گهر جو دروازو اندران بند ڪري، اشارو ڪيو ويو ته ”پوڄن پايو.“ سيني گره ڪڍي شري ڪرشن اڀڙ ڪري پاسيرو رکيو ته ڏاڪڻ تي ڪنهنجي چڙهڻ جو آواز ٻڌائون.

هيماڊ پنت دروازو کوليو ۽ ڏٺائين ته (۱) علي محمد (۲) مڙلڻا مڃاڙو اسمو ٻيٽا آهن! ٻنهي پوڄن پوڄيل ڏسي

چيو ته ”تڪليف معاف ڪجوه جو اوهان ڪي ڪانه
 ٿان اٿو پيو آهي ٻيا ماڻهو به اوهان لاءِ ترسيا ويندا
 آهن. پر هيءَ شيءِ وٺي سنڀالي وڪو، هن بابڪ ڪنهن
 ٻئي وقت اوهان کي ٻڌائينداسين.“ ائين چئي پراڻن سماچار
 پٿون جو هڪ گول پٽڪيت ڪڍي، ان کي کولي ميز
 تي رکيائون. هيماڊپٽ جئن ٿي گول کي سڌو ڪيو ته
 ان ۾ مٿان باباجن جو سندر فوٽو ڏسي عجب ۾ پئجي
 ويو. دل پوڄي آيس ۽ سندس اکين مان گنگا جمن
 جون ڌارائون وهڻ لڳيون ۽ سندس روم کڙا ٿي پيئا
 يڪدم سمجهيائين ته باباجن هيءَ فوٽو جي ليلا جي
 روپ ۾ مولڪي آشيرواد ڏني آهي. علي محمد ڪان
 پڇيائين ته ”باباجن جو هي سندر چتر، توهان کي ڪٿان
 پراپت ٿيو؟“ جواب مليس ”ته اهو سندر چتر هڪ دڪان
 ٿان خريد ڪيو هوم، جنهنجو ورٽن ڪنهن ٻئي وقت
 ڪنداسين. هاڻي ڪرپا ڪري پنهنجو پوڄن ورتايو جو
 ته سڀيئي آيل، اوهان جي انتظار ۾ ويٺا آهن. هيماڊپٽ
 هنن جا شڪرانا مڃيا ۽ نمسڪار ڪري، فوٽو کي ٻن
 پنڳتين جي وچ ۾ خالي جاءِ رکيل ٿي رکي، وڏيءَ موجب
 ان جي اڳيان پوساد رکيو ۽ پوءِ سڀني کانه شروع ڪيو.
 باباجن جو سندر فوٽو ڏسي سڀيئي بلڪل پوسن ٿيا ۽ باباجن
 جي واھ واھ ڪرڻ لڳا. فوٽو آڻيندڙن علي محمد ۽
 مولانا مجاور اسمو جو احوال پنئين گل (۴۱) ۾ آهي. ***